

Володимир Милько (м. Київ)

кандидат історичних наук,
старший науковий співробітник
відділу історії України XIX – початку XX ст.
Інституту історії України
e-mail: mylko_v@ukr.net

Презентація книги «Переяславський соціум на перехресті епох: люди, події, факти» (20 березня 2019 р.)

20 березня 2019 року в Переяслав-Хмельницькому державному педагогічному університеті імені Григорія Сковороди, за організаційної участі Національної спілки краєзнавців України, відбулася презентація монографії «Переяславський соціум на перехресті епох: люди, події, факти», яка є результатом 10-річної праці авторів¹.

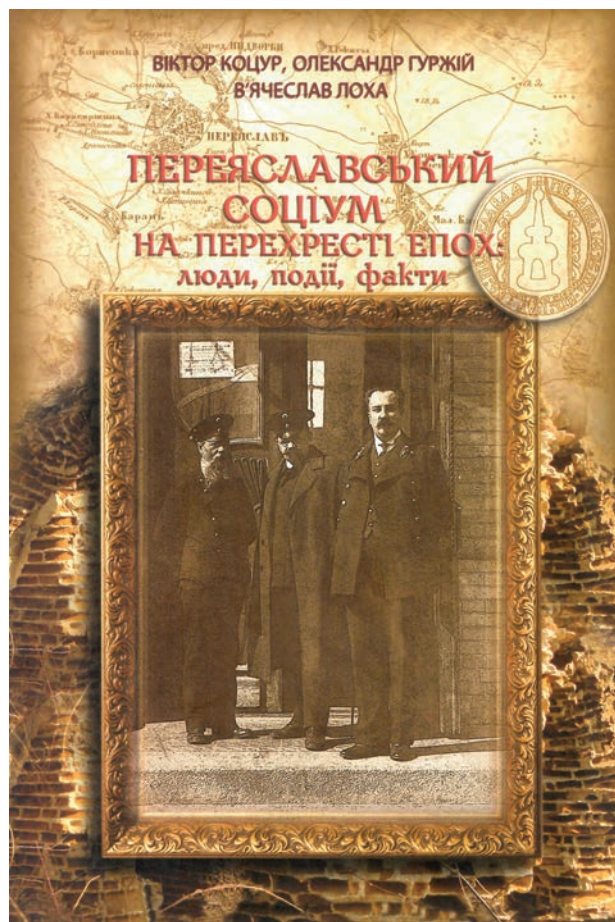
У книзі висвітлено склад і основні функції місцевого чиновницького апарату, соціальна структура та майновий стан міщан і купців Переяслава другої половини XVII–XIX століття. На основі широкого кола архівних і опублікованих джерел здійснено комплексне дослідження політики гетьманського управління стосовно городян; з'ясовано зміну основних прав та привілеїв міщанства на тлі загальнодержавних процесів тощо. Автори описали господарство і характер зайнятості населення, дослідили кількісний та етнічний склад городян, окреслили містобудівну структуру й умови життя переяславців. Особливо розглянуто освітній простір, висвітлено сторінки з життя місцевих видатних діячів та ін. Книга наповнена унікальними світлинами, які знайомлять читача з видами давнього Переяслава, архітектурою та постатями тутешніх жителів.

Авторами книги є відомі науковці-історики:

– Віктор Петрович Коцур – академік НАПН України, доктор історичних наук, професор, ректор ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», заступник голови Національної спілки краєзнавців України;

– Олександр Іванович Гуржій – доктор історичних наук, професор, головний науковий співробітник Інституту історії України НАН України, член Президії НСКУ;

– В'ячеслав Анатолійович Лоха – кандидат історичних наук, керівник Навчально-наукового

центру генеалогічних досліджень та історичної регіоналістики ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди».

Рецензентами видання виступили: О.П. Реєнт – доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, заступник директора Інституту історії України НАН України, голова Національної спілки краєзнавців України та В.В. Загородній – кандидат географічних наук, професор кафедри економічної та соціальної географії НПУ імені М.П. Драгоманова.

¹ Переяславський соціум на перехресті епох: люди, події, факти: монографія / В.П. Коцур, О.І. Гуржій, В.А. Лоха. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Київ: ТОВ «Юрка Любченка», 2019. – 624 с.

На презентації², яка проходила в університетському конференц-залі імені Василя Сухомлинського, були присутні вчені різних освітніх та наукових установ (крім власне професорсько-викладацького складу Переяслав-Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди також науковці з Інституту історії України НАН України, Національного університету «Львівська політехніка», Національного університету оборони імені І. Черняхівського), краєзнавці, музейники (зокрема з Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»), представники місцевої влади, громадські діячі, зацікавлені жителі міста, студентська молодь та ін.

Захід розпочався зі вступного слова В.П. Коцура, який наголосив, що книга є спробою встановити зв'язок між історією і сучасністю міста та покликана, крім власне наукових функцій, ще й зміцнити патріотизм, відчуття відповідальності

за минуле перед прийдешніми поколіннями, любові до рідного краю, Батьківщини. Як зауважив Віктор Петрович, 10-річна праця над книгою перетворилася не лише на тривалу суто наукову роботу, а й набула форм плідної співпраці та спілкування між авторами і представниками інтелігенції та громадських кіл Переяслава.

Інший автор монографії, В.А. Лоха, уточнив, що підбір матеріалу для книги тривав ще довше, із 2001 року, тому вона ґрунтується на широкій джерельній базі. В'ячеслав Анатолійович здійснив екскурс в історію міста, розкрив особливості його розвитку в різні періоди, специфіку державного управління та політику влади щодо городян. Цікаві факти з минулого Переяслава супроводжувалися демонстрацією низки фотосвітлин та наочного матеріалу.

² Оглядовий відеозапис із презентації доступний для перегляду на youtube-каналі PereiaslavUniversity за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=z8JRcYRTBZU>.

Про особливості підготовчої роботи та специфіку співпраці із авторами розповів Ю.В. Любченко – директор видавництва ТОВ «Юрка Любченка». За словами Юрія Вікторовича, враховуючи масштаб, рівень якості та значення дослідження він не міг не відгукнутися на пропозицію надрукувати таку книгу.

Присутні на презентації навіть після поверхневого ознайомлення із монографією відразу зрозуміли її новаторський характер та насиченість історичним фактажем. Так, член ГО «Старий Дніпро», редактор і краєзнавець Микола Чирков підкреслив, що давно працює над підготовкою книги про затоплене Канівським водосховищем село В'юнище і у книзі «Переяславський соціум» вже знайшов важливу для себе інформацію.

Подібно до цього, за словами кандидата філологічних наук, доцента університету Л.Е. Довбні монографія репрезентує цікаві факти з життя її власної родини, тож історичні знання є особливо важливими для пізнання сучасності. На тому, що книга виконана надзвичайно професійно та є своєрідною «скарбничкою» цінної інформації наголосив Р.М. Мотузок, старший викладач Переяслав-Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди.

Доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри картографії та геопросторового моделювання Національного університету «Львівська політехніка» Р. І. Сосса підкреслив високий рівень представлених у книзі картографічних

даних. На історико-географічний характер дослідження вказала Л. М. Воловик – кандидат географічних наук, доцент, заступник завідувача кафедри географії, екології і методик навчання Переяслав-Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди.

Автори повідомили, що видання книги стало можливим у тому числі й завдяки фінансовій підтримці місцевої влади та професіоналізму видавця Юрія Любченка.

Присутній на заході доктор історичних наук, професор, член Правління НСКУ О. Є. Лисенко вказавши на назрілу необхідність створення оновленого проекту «Історія міст і сіл України», висловив переконання, що презентоване дослідження повинно стати його важливою частиною. Олександр Євгенович закликав усіх присутніх писати книги з історії рідного села, містечка чи міста.

Наприкінці заходу О.Є. Лисенко, за дорученням голови НСКУ, члена-кореспондента НАН України О.П. Реєнта, вручив Подяки та Грамоти Національної спілки краєзнавців України викладачам університету, місцевим краєзнавцям і громадським діячам.

Учасники презентації відзначили високий науковий рівень книги та її якісне оформлення і побажали авторському тріо натхнення, адже видання не вичерчує всю історію міста, потрібно й надалі працювати над вивченням славетного минулого Переяслава.

